

پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج: کنترل نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف

Predict marriage desire based on premarital Relationship attitude: Control the role of gender and experience the relationship with the opposite sex

Ayyob Saqzezi*

M.A. Student of Family Counseling, Counseling Department, Razi University, Kermanshah, Iran.
ayyobsaqzezi71@gmail.com

Hamideh Yazdani Esfidvajani

M.A Student of Psychometric, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran.

ایوب سقزی (نویسنده مسئول)

دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه مشاوره، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران.

حمیده یزدانی اسفیدواجانی

دانشجوی کارشناسی ارشد روانسنجی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران.

Abstract

The aim of this study was to predict the marriage desire based on premarital Relationship attitude by control the role of gender and the experience of relationship with the opposite sex. The research method was descriptive correlational. The statistical population included all single students of Qom Payame Noor University to a number of 5000 people in the 2019-2020 Academic year and according to Morgan table, 357 people were selected by available sampling method, according to the loss of 36 people, 321 were selected as statistical sample. To collect the data were used the marriage desire questionnaire (Heydari et al, 2004) and premarital attitude relationships questionnaire (Kordloo, 2001). To analyze the data were used descriptive statistical indicators (Frequency, Average and SD), Pearson correlation coefficient statistical tests and single variable regression by SPSS-25 software. The results showed that premarital relationship attitude can predict marital desire, Also the relationship between premarital attitude and desire for marriage was affected by gender and experience of relationship with the opposite sex ($p < 0/01$). Recommended to be present educations on the role of premarital relationships for preventing reluctance to marry single students.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج با کنترل نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری را کلیه دانشجویان مجرد دانشگاه پیام نور قم در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل دادند که تعداد آنها برابر با ۵۰۰۰ نفر بود. براساس جدول مورگان ۳۵۷ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد با توجه به ریزش ۳۶ نفر در نهایت ۳۲۱ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه رغبت به ازدواج (حیدری و همکاران، ۱۳۸۳) و پرسش‌نامه نگرش به روابط قبل از ازدواج (کردلو، ۱۳۸۰) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیره با استفاده از نرم افزار SPSS-25 استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد که نگرش به ارتباط قبل از ازدواج توان پیش‌بینی رغبت به ازدواج را داشت. همچنین رابطه نگرش به ارتباط قبل از ازدواج با رغبت به ازدواج تحت تأثیر جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف قرار داشت ($p < 0/01$). پیشنهاد می‌شود آموزش‌های در زمینه نقش روابط پیش از ازدواج جهت پیشگیری از بی‌میلی به ازدواج در دانشجویان مجرد ارائه شود.

واژه‌های کلیدی: رغبت به ازدواج، نگرش به ارتباط قبل از ازدواج،

جنسیت، رابطه با جنس مخالف.

Keywords: Marriage desire, premarital relationships attitude, gender, relationship with the opposite sex

مقدمه

ازدواج^۱ یکی از مهمترین روابط بین‌فردی است که تقریباً افراد بزرگسال آن را تجربه می‌کنند. ازدواج از طریق تأمین بستری جهت ارضای نیازهای عاطفی و روانی نقش مهمی در عملکرد خانواده دارد (ایزر، بی‌یودو و اولدان^۲، ۲۰۱۴؛ دیکسون^۳، ۲۰۱۳). ازدواج معنی‌دارترین بخش زندگی است که جهت‌گیری زندگی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد (بریگمن^۴، ۲۰۱۲). از مفاهیم مهم در ارتباط با ازدواج رغبت به ازدواج^۵ است، رغبت به آمادگی فرد به این که نسبت به یک شخص، شیء، یا حادثه‌ای که یا سخ مثبت یا منفی نشان می‌دهد، تعریف می‌شود (کارل^۶، ۲۰۱۹) و رغبت به ازدواج مهم‌ترین انگیزه جوانان برای تشکیل خانواده مطرح می‌شود (پورشریف، ۱۳۹۰). میانگین سن ازدواج از سال ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۷ در حال افزایش است به طوری که میانگین سن زمان ازدواج برای زنان ۱/۴ (یک سال و چهار ماه) و برای مردان ۱/۷ (یک سال و هفت ماه) افزایش یافته است (سالنامه‌های آماری کشور، ۱۳۹۷). بنابراین این مسئله نشان‌دهنده تأخیر در سن ازدواج و به تبع آن بی‌میلی به ازدواج است.

تحولات اجتماعی و فرهنگی در عصر جدید، ارزش‌ها و هنجارهای ازدواج را دچار تغییر کرده به طوری که ازدواج از حالت عرف مطلوب اجتماعی به یک دوستی عاشقانه و همدمی نسبتاً پایدار تبدیل شده است. به نظر می‌رسد نگرش به روابط پیش از ازدواج^۷ نقش مهمی در رغبت به ازدواج دارد چرا که با گسترش روابط غیررسمی عاشقانه، ازدواج در چارچوب پوشش‌هایی همچون هم‌خانگی و روابط جنسی خارج از تعهدات حقیقی و حقوقی تشکیل خانواده صورت می‌گیرد (استرانگ و کوهن^۸، ۲۰۱۳). امروزه روابط پیش از ازدواج به ویژه رابطه جنسی از دوره نوجوانی به عنوان یک هنجار جدید شناخته می‌شود (یورسا، پوروانتو و آوالایا^۹، ۲۰۲۰) به طوری که یانگ و سیمون^{۱۰} (۲۰۲۰) اینترنت و فضای مجازی را عامل اصلی در ادراک روابط جنسی قبل از ازدواج می‌دانند که پیامد اصلی آن بی‌میلی به ازدواج است. پژوهش‌ها حاکی از آن است که نگرش به ارتباط پیش از ازدواج تأثیر مثبتی بر رغبت به ازدواج دارد (ریاحی و خیاطان، ۱۳۹۷). بیرلینا، اوتامی، ایفندی و کورنیاتی^{۱۱} (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان دادند که تجربه معاشرت پیش از ازدواج، یکی از عوامل تعیین‌کننده افزایش سن ازدواج است. پژوهش زارع شاه‌آبادی و سلیمانی (۱۳۹۱) نشان دادند که بین نگرش و گرایش به ارتباط با جنس مخالف با میل به ازدواج رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد. پژوهش مهدوی، کلدی و جمند (۱۳۹۵) به رابطه مثبت نگرش دوستان به روابط پیش از ازدواج و ارتباط با جنس مخالف در فضای مجازی با بی‌رغبتی به ازدواج اشاره دارد در حالی که نگرش خانواده به روابط پیش از ازدواج با بی‌رغبتی به ازدواج رابطه منفی دارد. وان درگیوگتن، وان میجل، دن ویال و دی وریز^{۱۲} (۲۰۱۳) در پژوهشی کیفی به اجتناب از روابط جنسی پیش از ازدواج جوانان شهر بولگاتانگا کشور غنا به دلیل پیامدهای منفی آن درباره ازدواج و زندگی زناشویی اشاره دارند. پژوهش کوپربرگ^{۱۳} (۲۰۱۹) حاکی از نتایج مثبت روابط قبل از ازدواج در افزایش نرخ ازدواج است. قنبری برزیان، سلمانوندی و فاطمی (۱۳۹۷) نشان دادند که روابط جنسی پیش از ازدواج، سبب کاهش گرایش به ازدواج جوانان دانشجو و نگرش منفی آنها نسبت به ازدواج و تشکیل خانواده و بی‌اعتمادی به جنس مخالف می‌شود. نازک تبار، حسینی درونکلایی و بابایی (۱۳۹۵) به اثر منفی نگرش به ارتباط پیش از ازدواج بر کیفیت ازدواج در زنان تأکید دارند. ماجومدار^{۱۴} (۲۰۱۸) و ایزی^{۱۵} (۲۰۱۴) بر نقش روابط پیش از ازدواج و آسیب‌های ناشی از روابط پیش از ازدواج بر کیفیت زندگی و ازدواج اشاره دارد. خوزه، سانتوش، کورویولا، جورج، توماس، پینتو و جوزف^{۱۶} (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که ممانعت از روابط پیش از ازدواج به دلیل ریسک بارداری اهمیت بالایی دارد.

1- marriage

2 - Esere,, Yeyeodu & Oladun

3 - Dixon

4 - Brigman

5- marriage desire

6 - Kral

7- premarital relationships attitude

8 - Strong & Cohen

9 - Yusra, Purwanto & Awalya

10- Yong & Simon

11 - Berliana, Utami, Efendi & Kurniati

12 - Van der Geugten, Van Meijel, den Uyl & de Vries

13 - Kuperberg

14 - Majumdar

15 - Eze

16 - Jose, Santhosh, Kuruvilla, George, Thomas, Pinto & Joseph

مسئله جنسیت همواره به عنوان یکی از مسائل مهم در حوزه علوم روانشناسی می‌تواند در روابط پیش از ازدواج و ازدواج مؤثر باشد (پاروت^۱ و پاروت، ۲۰۰۶) دختران و پسران از طریق برقراری رابطه با جنس مخالف نیازهای خود را ارضا می‌کنند و هر کدام اهداف و انتظارات و امیال و نیازهایی متفاوتی نسبت به روابط پیش از ازدواج دارند. انتظارات دختران از روابط پیش از ازدواج بیشتر حول محور آشنایی برای ازدواج قانونی و شناخت دقیق طرف مقابل است در مقابل پسران همواره این هدف را با جدیت کمتری دنبال می‌کند (فراهانی خلیج‌آبادی فراهانی، کاظمی پور و رحیمی، ۱۳۹۲) با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی جامعه ایران پسران اهداف آبی، زودگذر و لذت‌بخش از روابط پیش از ازدواج دارند. علاوه بر جنسیت تجربه رابطه با جنس مخالف از دیگر عواملی است که توجه به آن اهمیت ویژه‌ای دارد. تجربه رابطه عاطفی و جنسی پیش از ازدواج در بیشتر موارد با شکست عاطفی همراه باشد که در طی آن فرد به صورت ناگهانی یا تدریجی انتظاراتش از روابط عاشقانه در وضعیت آشفته‌گی قرار می‌گیرد (فیشر^۲، ۲۰۱۴). شکست عاطفی به شکل‌گیری باورهای منفی نسبت به جنس مخالف، اجتناب از روابط بین‌فردی عاشقانه و آسیب‌پذیری فرد در حوزه عزت نفس منجر می‌شود. از طرفی فرد با قرار گرفتن در این شکل از روابط می‌تواند تصور زندگی زناشویی یا ازدواج قانونی را برای خود مجسم نماید که می‌تواند به شناخت دقیق‌تر منجر گردد. در مقابل افرادی که به دلیل محدودیت یا اهمیت ارزش‌های مذهبی تجربه رابطه با جنس مخالف را نداشته‌اند شاید تمایل بیشتری به ازدواج نشان دهند. گافان^۳ (۲۰۰۲) به اهمیت تعدد ارتباطات پیش از ازدواج در کاهش تمایل به ازدواج در دختران اشاره دارد. پژوهش فراهانی خلیج‌آبادی فراهانی و همکاران (۱۳۹۲) بر نقش معاشرت پیشرفته پیش از ازدواج بر افزایش سن ازدواج در دختران تأکید دارد در مقابل در پسران معاشرت پیشرفته پیش از ازدواج بر افزایش سن ازدواج تأثیری ندارد. ایزی و اودو^۴ (۲۰۱۵) بر نقش جنسیت به عنوان عامل مهم در نگرش به روابط پیش از ازدواج اشاره دارند. اولوا و آدیمودیا^۵ (۲۰۱۹) و بهاتا، کویرالا و جاها^۶ (۲۰۱۳) نشان دادند که مردان تمایل مثبت نسبت به درگیری در رابطه جنسی قبل از ازدواج دارند.

توجه به ترجیحات، علاقه‌مندی و نگرش افراد قبل از ازدواج ضرورت دارد (بروسکی و تامبلینگ^۷، ۲۰۱۵) به طوری که کاربرد این عوامل در قالب مشاوره قبل از ازدواج در کیفیت روابط زناشویی نقش بسیار مؤثر است (اودیرو^۸، ۲۰۱۹). بنابراین عدم توجه به عوامل تهدیدکننده و تقویت‌کننده ازدواج به شیوع تجردگرایی دامن می‌زند. با توجه به پیشینه‌های پژوهشی نتایج متفاوتی در ارتباط با اثر روابط پیش از ازدواج بر رغبت به ازدواج وجود دارد پژوهش حاضر به دنبال رفع تناقضات در پژوهش‌های انجام گرفته است. بررسی دقیق این مسئله به شناخت دقیق چالش‌های ازدواج و لزوم بکارگیری راهکارهای مطلوب منجر می‌شود. علاوه بر این موارد در ارتباط با نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف در پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نقش نگرش به روابط پیش از ازدواج می‌توان گفت در پژوهش‌های انجام شده از ابزارهای استاندارد جهت بررسی نگرش به ارتباط پیش از ازدواج و رغبت به ازدواج استفاده نشده است. همچنین کنترل نقش جنسیت و تجربه ارتباط با جنس مخالف به شکلی که در این پژوهش صورت گرفته در پیشینه‌های پژوهشی مورد توجه واقع نشده است. با توجه به مطالب ذکر شده پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج با کنترل نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف انجام شد.

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف بنیادی و از نظر روش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری را تمامی دانشجویان مجرد دانشگاه پیام نور قم در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند که تعداد برابر با ۵۰۰۰ بود. براساس جدول مورگان ۳۵۷ نفر دانشجو مجرد به روش نمونه‌گیری دردسترس براساس ملاک‌های ورود (رضایت آگاهانه شرکت در پژوهش و مجرد بودن) و ملاک‌های خروج (نقض در پاسخ‌گویی به سوالات پرسش‌نامه) انتخاب شدند. با توجه به ریزش ۳۶ نفر در نهایت ۳۲۱ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. میانگین و انحراف معیار سن در نمونه پژوهش به ترتیب ۲۳/۸ و ۷/۶۵ بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS-24 استفاده

1 - Parrott

2 - Fisher

3 - Gaughan

4 - Eze & Adu

5 - Olawa & Idemudia

6 - Bhatta, Koirala & Jha

7 - Borowski & Tambling

8 - Odera

شد در بخش آمار توصیفی از گزارش فراوانی، میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و روش رگرسیون تک متغیره استفاده گردید.

ابزار سنجش

پرسش‌نامه رغبت به ازدواج (MDQ)^۱ این پرسش‌نامه توسط حیدری، مظاهری و پوراعتماد (۱۳۸۳) جهت سنجش رغبت به ازدواج ساخته شد حاوی ۲۳ سؤال ۵ گزینه‌ای از نوع لیکرت است که در آن کاملاً موافقم (۵) و کاملاً مخالفم (۱) نمره‌گذاری می‌شود. سؤال‌هایی که نشان دهنده «عدم رغبت به ازدواج» هستند (سؤال‌های ۳، ۴، ۵، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۲۰ و ۲۱) به صورت ۱ برای کاملاً موافق، ۲ موافق، ۳ ممتنع، ۴ مخالف و ۵ کاملاً موافق است. پس از آماده سازی شکل اولیه، یک مطالعه مقدماتی روی ۲۰ نفر از دانشجویان دختر و پسر انجام شد. نهایتاً براساس نتایج مطالعه مقدماتی و نقطه نظرهای ارائه شده توسط اساتید مورد مشاوره، پاره‌ای تغییرات لفظی و مفهومی در پرسش‌نامه اعمال شده و نسخه نهایی «پرساد» تهیه شد. اعتبار «پرساد» شامل ۲۳ سؤال روی ۴۰ آزمودنی مورد آزمون قرار گرفت. با روش «آزمون - آزمون مجدد»، با فاصله زمانی دو هفته (۱۴ روز)، ضریب همبستگی بین دوبار اجرای این آزمون برابر ۰/۸۹ بود که در سطح احتمال ۰/۰۰۱ معنادار است. می‌باشد و «همسانی درونی» پرسش‌نامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه و ضریب بدست آمده برابر ۰/۹۲ است (حیدری و همکاران، ۱۳۸۳). پایایی به روش آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر برابر با ۰/۸۷ بود.

پرسش‌نامه نگرش به ارتباط پیش از ازدواج (PRAQ)^۲: این پرسش‌نامه توسط کردلو (۱۳۸۰) ساخته شده است که نگرش و میزان موافقت افراد را برای ارتباطات خارج از چارچوب با دوستان غیرهمجنس مورد سنجش قرار می‌دهد. این آزمون، شامل ۲۵ جمله است که جملات ۱ تا ۲۲ میزان نگرش فرد را بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای کاملاً مخالفم (۵) تا کاملاً موافقم (۱) اندازه‌گیری می‌کند. جملات ۲۳ تا ۲۵ نیز میزان گرایش و کیفیت گرایش فرد را می‌سنجد. در این پرسش‌نامه، سؤالات ۴، ۵ و ۸ به صورت منفی نمره‌گذاری می‌شوند. از سال ۸۰ تا سال ۸۷ هر ساله به منظور بررسی میزان تغییر در نگرش‌ها این آزمون بر روی جامعه آماری دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهر تهران تکرار شد و همواره نتایج فوق مورد تأیید قرار گرفت همچنین نتایج پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بود (کردلو، ۱۳۸۰، به نقل از یاباری، کشاورزی و رسولی، ۱۳۹۴). همچنین در این پژوهش پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ بود.

یافته‌ها

تعداد ۳۲۱ دانشجوی مجرد در این پژوهش شرکت نموده‌اند که ۷۳ نفر آن مرد و ۲۴۸ نفر آن زن بودند. فراوانی رده‌ی سنی ۲۳-۱۸ (۱۳۹ نفر)، ۲۴-۳۰ (۹۰ نفر)، ۳۱-۳۷ (۴۴ نفر)، ۳۸-۴۴ (۳۹ نفر) و ۴۵-۵۰ (۹ نفر) بود. از نظر وضعیت ازدواج قبلی ۵۵ نفر دارای تجربه ازدواج و ۲۶۶ نفر تجربه ازدواج نداشتند. همچنین از نظر وضعیت تجربه رابطه با جنس مخالف ۲۳۳ نفر دارای تجربه و ۸۸ نفر فاقد تجربه رابطه با جنس مخالف بودند.

جدول ۱- ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱- رغبت به ازدواج	۱					
۲- بازخورد نسبت به ازدواج	۰/۸۵**	۱				
۳- آمادگی و تمایل عملی برای ازدواج	۰/۷۹**	۰/۵۲**	۱			
۴- نگرش نسبت به پیامد ازدواج	۰/۸۳**	۰/۵۷**	۰/۵۷**	۱		
۵- موانع ازدواج	۰/۵۱**	۰/۲۰**	۰/۴۵**	۰/۳۶**	۱	

۱- Marriage desire questionnaire

۲- premarital Relationship Attitude questionnaire

۱	۰/۱۶**	۰/۲۶**	۰/۳۶**	۰/۳۲**	۰/۳۷**	۶-نگرش به ارتباط پیش از ازدواج
۷۰/۵۷	۹/۹	۲۱/۲۲	۱۵/۹۸	۲۵/۸۸	۷۷۳/۰۳	میانگین
۵/۴۵	۲/۶۳	۵/۴۹	۴/۰۷	۷/۶۵	۷/۷۲	انحراف معیار

** $p < 0.01$

نتایج جدول ۱ نشان داد که نگرش به ارتباط پیش از ازدواج با رغبت به ازدواج و مؤلفه‌های آن رابطه منفی معنی دار دارند ($p < 0.01$).

جدول ۲. رگرسیون تک متغیر پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط قبل از ازدواج به تفکیک جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف

Sig	T	β	خطای استاندارد	B	F	R ²	R	واحد تحلیل (گروه)	متغیر پیش بین	متغیر ملاک
۰/۰۰۱	۷۰/۱۵	-۰/۳۷	۰/۰۵	-۰/۰۷	۵۱/۲	۰/۱۳	۰/۳۷	کل		
۰/۰۰۱	-۴/۴۵	-۰/۴۶	۰/۱۳	-۰/۰۶	۱۹/۸۲	۰/۲۱	۰/۴۶	پسر	نگرش به جنسیت	
۰/۰۰۱	-۵/۸	-۰/۳۴	۰/۰۵	۰/۰۳	۳۳/۷	۰/۱۲	۰/۳۴	دختر	ارتباط	رغبت به ازدواج
۰/۰۰۱	-۴/۴۶	-۰/۲۸	۰/۰۷	-۰/۰۳	۱۹/۹۱	۰/۰۷	۰/۲۸	وجود تجربه رابطه با جنس مخالف	تجربه از ازدواج	
۰/۰۰۱	-۴/۸۳	-۰/۴۶	۰/۰۹	-۰/۰۴	۲۳/۳۴	۰/۲۱	۰/۴۶	فاقد تجربه	جنس مخالف	

نتایج جدول ۲ نشان داد که در کل نمونه نگرش به ارتباط پیش از ازدواج ($R^2=0.13$ ، $\beta=-0.37$ ، $p=0.001$) توان پیش‌بینی رغبت به ازدواج را دارد. در گروه پسران ($R^2=0.21$ ، $\beta=-0.46$ ، $p=0.001$) و دختران ($R^2=0.12$ ، $\beta=-0.34$ ، $p=0.001$) نگرش به ارتباط پیش از ازدواج توان پیش‌بینی رغبت به ازدواج را دارد. در گروه دارای تجربه ارتباط قبل از ازدواج ($R^2=0.07$ ، $\beta=-0.28$ ، $p=0.001$) و گروه فاقد تجربه ($R^2=0.21$ ، $\beta=-0.46$ ، $p=0.001$) نگرش به ارتباط پیش از ازدواج توان پیش‌بینی رغبت به ازدواج را دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج در دانشجویان مجرد با کنترل نقش جنسیت و تجربه رابطه با جنس مخالف بود. یافته اول پژوهش نشان داد که نگرش به ارتباط پیش از ازدواج توان پیش‌بینی منفی رغبت به ازدواج را دارد. این یافته با پژوهش‌های فراهانی خلج‌آبادی فراهانی و همکاران (۱۳۹۲)، نازک تبار و همکاران (۱۳۹۵)، قنبری برزبان و همکاران (۱۳۹۷)، وان درگیوگتن و همکاران (۲۰۱۳)، ایزی (۲۰۱۴)، بیرلینا، و همکاران (۲۰۱۸)، ماجومدار (۲۰۱۸)، خوزه و همکاران (۲۰۱۹) همسو و با پژوهش‌های زارع شاه‌آبادی و سلیمانی (۱۳۹۱)، ریاحی و خیاطان (۱۳۹۷)، مهدوی و همکاران (۱۳۹۵) و کوپربرگ (۲۰۱۹) ناهمسو است.

با توجه به فشار نیازها و وجود الگوهای مختلف جوانان قبل از ازدواج به برقراری ارتباط عاطفی و جنسی با جنس مخالف تمایل پیدا می‌کنند. روابط پیش از ازدواج در تعارض بین هنجارهای اجتماعی و خانوادگی با تجربه‌های روزمره نیازهای خاص دوره جوانی قرار دارد که برآیند آن افزایش روابط پیش از ازدواج و کاهش نرخ ازدواج است (آزاد آرمکی، شریفی، ساعی ایثاری و طالبی، ۱۳۹۱). افراد با نگرش مثبت به روابط پیش از ازدواج با واسطه داشتن حالات هیجانی و گرایش به تجربه کردن تعاملات عاشقانه به روشی جهت ابراز حالات

هیجانی و ارضای نیازهای عاطفی و جنسی دست می‌یابند به طوری که احساس لذت، شادمانی و عزت نفس ناشی از این وضعیت زمینه افزایش این شکل از روابط را افزایش می‌دهد. با تداوم این وضعیت زمانی که شرایط اقتصادی و اجتماعی ازدواج فراهم نباشد این روابط جایگزین ازدواج قانونی می‌شود و فرد نسبت به ازدواج قانونی انگیزه و اشتیاقی نخواهد داشت. روابط پیش از ازدواج به دلیل فارغ بودن از مسئولیت‌های قانونی، نبود الزام، فشار و هنجار اجتماعی فضای آسانی جهت تعامل با جنس مخالف فراهم می‌کند که در طی این فرآیند تمایلات و خواسته‌های عاطفی و جنسی ابراز می‌شود. بدیهی است سن ازدواج افزایش یافته و میل فرد به ازدواج کاهش می‌یابد. با توجه به بافت فرهنگی مذهبی شهر قم دیدگاه‌های اجتماعی به طور کلی بر قضاوت منفی روابط پیش از ازدواج استوار است. هشدارهای قطعی بودن پیامدهای منفی این شکل از روابط به تقویت و القای نگرش منفی نسبت به روابط پیش از ازدواج در جوانان منجر می‌شود بنابراین نیازهای عاطفی و جنسی جوان مجرد همواره با ناکامی روبه‌رو می‌شود. تشدید نارزنده بودن روابط پیش از ازدواج از دیدگاه اجتماعی به تشویق فرد جهت تسهیل شرایط ازدواج منجر می‌شود در نتیجه ازدواج به عنوان جایگاهی امن جهت ارضای این نیازها مورد توجه قرار می‌گیرد. زمانی که روابط و الگوهای خانوادگی فاقد صمیمیت باشد اختلالات (شناختی و رفتاری) زیادی در روابط بین فردی عاشقانه شیوع پیدا می‌کند (توب شیف، وان اکسن، تاناکا، ونوک، هاوا و سوکالینگام^۱، ۲۰۱۵). فرد با القا و فرافکنی الگوهای خانوادگی به روابط پیش از ازدواج به سبک مقابله‌ای جبران دست می‌زنند و معاشرت با جنس مخالف را به عنوان بهترین روش جهت جبران فرض می‌کند. در صورتی که نتیجه این وضعیت به شکست عاطفی منجر شود بدگمانی و تردید به صمیمیت بین فردی و ازدواج شکل می‌گیرد.

یافته دوم پژوهش نشان داد که رگرسین رغبت به ازدواج براساس نگرش به ارتباط پیش از ازدواج به تفکیک گروه جنسیت و تجربه ارتباط با جنس مخالف معنی‌دار است. براساس یافته‌های این پژوهش در گروه پسران توان پیش‌بینی نگرش به روابط پیش از ازدواج بیشتر است که با پژوهش بهاتا و همکاران (۲۰۱۳)، ایزی و اودو (۲۰۱۵) و اولوا و آدیمودیا (۲۰۱۹) همسو و با پژوهش گاقان (۲۰۰۲) و فراهانی خلیج‌آبادی فراهانی و همکاران (۱۳۹۲) ناهمسو است. با توجه به مشکلات ازدواج برای دختران و نظر به وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی می‌توان به این مسئله اشاره کرد که دختران روابط پیش از ازدواج را مقدمه‌ای جهت ازدواج قانونی در نظر می‌گیرند و امیدوارند که با تجربه روابط پیش از ازدواج به شناخت یکپارچه و منسجم جهت فراهم نمودن شرایط لازم برای ازدواج دست یابند. برخلاف دختران، پسران به دلیل مهیا نبودن شرایط ازدواجشان بر این باورند که تحارب عاطفی و جنسی پیش از ازدواج صرفاً به سطحی از رضایت منجر می‌شود که تقریباً نیاز به ازدواج را کمرنگ می‌کند. براساس یافته‌های این پژوهش در گروه فاقد تجربه با جنس مخالف توان پیش‌بینی نگرش به روابط پیش از ازدواج بیشتر است که با پژوهش فراهانی خلیج‌آبادی فراهانی و همکاران (۱۳۹۲) ناهمسو است شاید یکی از دلایل این مسئله به حجم نمونه بیشتر در گروه فاقد تجربه باشد. همچنین ساختار خانوادگی گروه فاقد تجربه ارتباط با جنس مخالف شاید بر توصیه‌های اخلاقی و مذهبی سختگیرانه مبتنی باشد که در نتیجه آن فرد نگرش‌های منفی بیشتری نسبت به این روابط دارد. در مقابل در گروه دارای تجربه ارتباط با جنس مخالف، اینکه تجربه رابطه آیا با علائم شکست عشقی ناگهانی به اتمام رسیده است یا به صورت توافقی؟ اهمیت دارد چرا که شکست عاطفی همواره با علائم فقدان و افسردگی همراه است. افراد از افشای جزئیات شکست عاطفی برای دیگران خودداری می‌کنند و باور فرد نسبت به جنس مخالف همواره با شک، تردید و بدبینی همراه خواهد بود. در صورتی که روابط با رضایت طرفین و به شکل منطقی خاتمه یابد تجارب آسیب‌زا کمتری ایجاد می‌شود. تبیین دیگر در ارتباط با کمتر بودن توان پیش‌بینی نگرش به روابط پیش از ازدواج این است که در گروه دارای تجربه ارتباط با جنس مخالف شاید تجارب حاصل از این روابط به شکل‌گیری دیدگاه‌های واقع‌بینانه به ازدواج منجر شده است.

نتایج این پژوهش فقط به دانشجویان مجرد دانشگاه پیام نور قم قابل تعمیم است از دیگر محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به استفاده از پرسش‌نامه خود سنجی، روش نمونه‌گیری در دسترس و عدم کنترل عوامل فرهنگی و مذهبی اشاره کرد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده این پژوهش با استفاده از مصاحبه یا روش ترکیبی (کمی - کیفی) و نمونه‌گیری تصادفی، کنترل عوامل فرهنگی و مذهبی و پژوهش با سایر اقشار جامعه به صورت مقایسه‌ای انجام شود همچنین با توجه به اثر روابط پیش از ازدواج بر رغبت به ازدواج پیشنهاد می‌شود به تدوین راهبردهای جهت آموزش و پیشگیری در زمینه آسیب‌های روابط پیش از ازدواج اقدام شود.

¹ - Taube-Schiff, Van Exan, Tanaka, Wnuk, Hawa & Sockalingam

منابع

- آزاد آرمکی، ت.، شریفی‌ساعی، م. ح.، ایثاری، م.، و طالبی، س. (۱۳۹۱). هم‌خانگی؛ پیدایش شکل‌های جدید خانواده در تهران. *جامعه‌پژوهی فرهنگی*، ۳(۱)، ۴۳-۷۷.
- پورشریف، ح. (۱۳۹۰). *جوانان، ازدواج و شادکامی*. چاپ اول، تهران: نشر سازمان چاپ و نشر دارالحدیث.
- حیدری، م.، مظاهری، م. ح.، و پوراعتماد، ح. ر. (۱۳۸۳). ساخت و هنجاریابی پرسشنامه رغبت سنج ازدواج، نسخه دانشجویی (پرساد). *فصلنامه روانشناسی*، ۸(۳)، ۲۵۰-۲۷۶.
- ریاحی، م.، و خیاطانه، ف. (۱۳۹۷). رابطه بین نگرش به والدین، اعتماد در روابط بین فردی و نگرش به ارتباط قبل از ازدواج با رغبت به ازدواج. *مطالعات زن و خانواده*، ۴(۱)، ۸۶-۹۳.
- زارع شاه‌آبادی، ا.، و سلیمانی، ز. (۱۳۹۱). بررسی عوامل مرتبط با گرایش دانشجویان به روابط پیش از ازدواج در دانشگاه یزد. *رفاه اجتماعی*، ۱۲(۴۵)، ۳۹۱-۴۲۱.
- سالنامه‌های آماری. (۱۳۹۷). *سازمان ثبت احوال کشور*.
- فراهانی خلیج آبادی فراهانی، ف.، کاظمی پور، ش.، و رحیمی، ع. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج بر سن ازدواج و تمایل به ازدواج در بین دانشجویان دانشگاه‌های تهران. *خانواده پژوهی*، ۹(۳)، ۷-۲۸.
- فراهانی خلیج آبادی فراهانی، ف.، و مهریار، ا. م. (۱۳۸۹). بررسی نقش خانواده در ارتباطات با جنس مخالف قبل از ازدواج در دختران دانشجو در تهران. *خانواده پژوهی*، ۶(۲۴)، ۴۴۹-۴۶۸.
- قنبری برزیان، ع.، سلمانوندی، ش.، و فاطمی، ن. ا. (۱۳۹۷). تأملی بر تأثیر روابط جنسی پیش از ازدواج بر گرایش به ازدواج مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان. *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران*، ۷(۳)، ۲۳-۵۴.
- مهدوی، م. ص.، کلدی، ع. ر.، و جمند، ب. (۱۳۹۵). بررسی عوامل اجتماعی موثر بر بی‌رغبتی جوانان شهری به ازدواج (مورد مطالعه: شهر تهران). *مطالعات جامعه‌شناختی شهری (مطالعات شهری)*، ۶(۱۹)، ۳۳-۶۰.
- نازک تبار، ح.، حسینی درونکلایی، س. ز.، و بابایی، ا. (۱۳۹۵). تحلیل رابطه سلامت معنوی، نگرش به ارتباط قبل از ازدواج و دلزدگی زناشویی زنان متأهل. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۴(۳)، ۹۳-۱۱۴.
- بارباری، ف.، کشاورزی، ف.، و رسولی، ع. (۱۳۹۴). نقش باورهای فراشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج در پیش‌بینی رفتارهای پرخطر نوجوانان. *فصلنامه پژوهش در سلامت روانشناختی*، ۹(۲)، ۲۵-۳۳.
- Berliana, S. M., Utami, E. D., Efendi, F., & Kurniati, A. (2018). Premarital sex initiation and the time interval to first marriage among Indonesians. *Bulletin of Indonesian Economic Studies*, 54(2), 215-232.
- Bhatta, D. N., Koirala, A. K., & Jha, N. (2013). Adolescent students' attitude towards premarital sex and unwanted pregnancy. *Health Renaissance*, 11(2), 145-149.
- Borowski, S. C., & Tambling, R. B. (2015). Applying the health belief model to young individuals' beliefs and preferences about premarital counseling. *The Family Journal*, 23(4), 417-426.
- Brigman, K. (2012). *Happy Marriages and Strong Families: A Spiritual Journey*. Marriage: A Guide to Success.
- Dixon, D. C. (2013). *Christian spirituality and marital health: A phenomenological study of long-term marriages*. Liberty University.
- Eser, M. O., Yeyeodu, A., & Oladun, C. (2014). Obstacles and suggested solutions to effective communication in marriage as expressed by married adults in Kogi State, Nigeria. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 114(2014), 572-584.
- Eze, I. R. (2014). Adolescents' attitude towards premarital sex. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(10), 13314 - 13324.
- Eze, I. R., & Adu, E. O. (2015). Parents' perception of the adolescents' attitudes towards premarital sex. *Journal of Sociology and Social Anthropology*, 6(3), 399-407.
- Fisher, H. E. (2014). The tyranny of love: Love addiction—an anthropologist's view. *In Behavioral Addictions*, 12(74), 237-265.
- Gaughan, M. (2002). The substitution hypothesis: The impact of premarital liaisons and human capital on marital timing. *Journal of Marriage and Family*, 64(2), 407-419.
- Jose, A., Santhosh, A., Kuruvilla, A. R., George, A., Thomas, D. K., Pinto, R. L., & Joseph, T. C. (2019). Attitude on Premarital Sex and Knowledge on Contraception among the Teenage Girls. *International Journal of Research and Review*, 6(3), 37-40.
- Jose, A., Santhosh, A., Kuruvilla, A. R., George, A., Thomas, D. K., Pinto, R. L., & Joseph, T. C. (2019). Attitude on Premarital Sex and Knowledge on Contraception among the Teenage Girls. *International Journal of Research and Review*, 6(3), 37-40.
- Kral, M. J. (2019). *The Idea of Suicide: Contagion, Imitation, and Cultural Diffusion*. Routledge.
- Kuperberg, A. (2019). Premarital cohabitation and direct marriage in the United States: 1956–2015. *Marriage & Family Review*, 55(5), 447-475.

Predict marriage desire based on premarital Relationship attitude: Control the role of gender and experience ...

- Majumdar, C. (2018). Attitudes towards premarital sex in India: Traditionalism and cultural change. *Sexuality & Culture*, 22(2), 614-631.
- Odero, M. E. A. (2019). *Pre-marital counseling and its influence on marital quality among seventh day adventist members in Kibra Division of Nairobi County, Kenya* (Doctoral dissertation).
- Olawa, B. D., & Idemudia, E. S. (2019). Differences of paternal and maternal parenting on attitude towards premarital sex among some selected youths in an academic setting. *Gender and Behaviour*, 17(2), 13314-13324
- Parrott, L., & Parrott, L. L. (2006). *Saving your marriage before it starts: Seven questions to ask before--and after--you marry*. Zondervan.
- Strong, B., & Cohen, T. F. (2013). *The marriage and family experience: Intimate relationships in a changing society*. Cengage Learning.
- Taube-Schiff, M., Van Exan, J., Tanaka, R., Wnuk, S., Hawa, R., & Sockalingam, S. (2015). Attachment style and emotional eating in bariatric surgery candidates: The mediating role of difficulties in emotion regulation. *Eating behaviors*, 18(15), 36-40.
- Van der Geugten, J., Van Meijel, B., den Uyl, M. H., & de Vries, N. K. (2013). Virginity, sex, money and desire: Premarital sexual behaviour of youths in Bolgatanga municipality, Ghana. *African Journal of Reproductive Health*, 17(1), 1-12.
- Yong, H. T. S., & Simon, A. (2020). Perceptions of Premarital Sex among Students at a Faith-Based University. *Human Behavior, Development and Society*, 21(1), 16-27.
- Yusra, T., Purwanto, E., & Awalya, A. (2020). The Effectiveness of Classroom Guidance with Problem-based Learning and Jigsaw Techniques to Improve Negative Attitudes towards Premarital Sexual Behavior. *Jurnal Bimbingan Konseling*, 9(1), 7-12.

